

Nederlandse Health Assessment Questionnaire (HAQ)

Beschrijving:

De Health Assessment Questionnaire meet moeilijkheden bij het uitvoeren van activiteiten in het dagelijks leven. De vragenlijst is primair ontwikkeld voor patiënten met artritis¹. Het is een veel gebruikte vragenlijst, zowel in de dagelijkse praktijk als in onderzoek². Er bestaat een Nederlandse vertaling van de HAQ, de Vragenlijst Dagelijks Functioneren (VDF)³.

Doelgroep: Patiënten met artrose of artritis

Benodigde tijd: 5-10 minuten

Instructies aan de patiënt

Alle vragen hebben betrekking op de afgelopen week. De vraag aan de patiënt is of de genoemde activiteiten zelfstandig kunnen worden uitgevoerd en hoeveel moeite men daarbij heeft.

Overzicht

Vorm

Een door de patiënt zelf in te vullen vragenlijst.

Subschalen

De Disability Index bestaat uit acht onderdelen: aankleden en verzorging, opstaan, eten, lopen, wassen en toilet, reiken en pakken, vastpakken, activiteiten buitenshuis. In totaal worden 20 vragen gesteld. Toegevoegd worden nog twee vragen over gebruik van hulpmiddelen en/of hulp van andere personen.

Daarnaast wordt nog een extra vraag gesteld over de ernst van de pijn. Bij de VDF is deze pijnvraag vervangen door een tevredenheidvraag over het verloop van de aandoening.

Scoring

Bij de Disability Index bestaan er per vraag vier antwoordcategorieën.

De score 0 = 'zonder moeite' de score 3 betekent 'onmogelijk'.

De hoogste scores van elk van de acht onderdelen worden opgeteld. Het totaal wordt gedeeld door acht. Dit levert een totaalscore op tussen 0 en 3 (de Functional Disability Index).

Interpretatie van deze scores worden aangegeven².

De ernst van de pijn wordt aangegeven op 15 cm visuele analoge schaal (VAS). Linker uiteinde betekent 'geen pijn' en rechter uiteinde geeft aan 'zeer ernstige pijn'.

De afstand van 0 tot het streepje vermenigvuldigt met 0,2 resulteert in een totaalscore van 0-3.

Betrouwbaarheid

Interne consistentie

De interne consistentie is goed, Cronbach's alpha is 0.85⁴ en 0.95⁵.

Validiteit

Construct validiteit

De correlatie van de HAQ met de Dutch-AIMS2 subschalen varieert van $r = 0.40-0.86^4$.

De correlatie met uitkomstmaten voor ziekteactiviteit is berekend in relatie tot een 3-jaar follow-up⁶:

Ritchie Articulair Index (RAI) (gewrichtsspijn)	$r = 0.621$
Area weighted Swollen Joint Index (ASJI)	$r = 0.592$
Thompson Joint Index (TJI)	$r = 0.409$
Verergering röntgenbeeld	$r = 0.306$

Responsiviteit

In onderzoek naar effecten van medicatie blijkt de Disability Index responsief⁷.

In Engelstalig onderzoek worden tegenstrijdige resultaten gevonden t.a.v. de responsiviteit⁸.

Referenties

1. Fries JF, Spitz PW, Young DY. The dimensions of health outcomes: the Health Assessment Questionnaire, disability and pain scales. *J Rheumatol* 1982; 9:789-793.
2. McDowell I, Newell C. *Measuring Health. A guide to rating scales and questionnaires* 1996 2e druk Oxford University Press p. 106-115
3. Siegert CEH, Vleming LJ, Van Den Broucke JP. Measurement of disability in Dutch rheumatoid arthritis patiënts. *Clin. Rheumatol* 1984; 3:305-309.
4. Riemsma RP, Taal E, Rasker JJ, Houtman PM, Paassen van HC, Wiegman O. Evaluation of a Dutch version of the AIMS2 for patients with rheumatoid arthritis. *Brit J. of Rheum.* 1996; 35:755-760.
5. Bijlsma JW, Oude Heuvel CH, Zaalberg A. Development and validation of the Dutch questionnaire capacities of daily life (VDF) for patients with rheumatoid arthritis. *J. of Rehab. Sciences* 1990; 3(3) :71-74.
6. Leeuwen van MA, Heijde DM, Rijswijk van MH, Houtman PM, Riel van PL, Putte van de LB, Limburg PC. Interrelationship of outcome measures and proces variables in early rheumatoid arthritis. A comparison of radiologic damage, physical disability, joint counts, and acute phase reactans. *J. Rheumatology* 1994; 21:425-429.
7. Heijde van der DM, Riel van PL, Putte van de LB. Sensitivity of a Dutch Health Assessment Questionnaire in a trial comparing Hydroxychloroquine vs. Sulphasalazine. *Scand. J. Rheumatology* 1990;19:407-412.
8. Gardiner PV, Sykes HR, Hassey GA, et al. An evaluation of the Health Assessment Questionnaire in long-term longitudinal follow-up of disability in rheumatoid arthritis. *Br J Rheumatol* 1993; 32:724-728.

Vragenlijst Dagelijks Functioneren (Nederlandse Health Assessment Questionnaire HAQ)

Toelichting

Uw gewrichtsklachten kunnen uw normale bezigheden beïnvloeden. Het doel van deze vragenlijst is een indruk te krijgen van uw lichamelijk functioneren van de afgelopen week.

Wilt u aangeven welk alternatief de afgelopen week het meest op u van toepassing was? Omcirkel hiertoe één van de antwoordmogelijkheden achter elke vraag.

Het is belangrijk dat u elke vraag beantwoordt.

Of u een bepaalde activiteit met of zonder hulpmiddelen uitvoert is bij de beantwoording van de vragen niet belangrijk.

Het gaat erom of u de activiteiten zelfstandig (dus zonder hulp van iemand anders) kon verrichten en hoeveel moeite u daarbij had.

Een voorbeeld:

LET OP! DE VOLGENDE UITSPRAAK HEEFT BETREKKING OP DE AFGELOPEN WEEK.

zelfstandig zonder moeite	zelfstandig met enige moeite	zelfstandig met veel moeite	niet zelfstandig mogelijk
---------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------

Kon u opstaan uit een rechte stoel
zonder leuning?

A B C D

Als u de afgelopen week dus in staat bent geweest zelf met enige moeite op te staan uit een rechte stoel zonder leuning, dan zet u een cirkeltje om de letter B.

In dit geval vult u de vraag als volgt in:

zelfstandig zonder moeite	zelfstandig met enige moeite	zelfstandig met veel moeite	niet zelfstandig mogelijk
---------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------

Kon u opstaan uit een rechte stoel
zonder leuning?

A **B** C D

LET OP! DE VOLGENDE UITSPRAKEN HEBBEN STEEDS BETREKKING OP DE AFGELOPEN WEEK

	zelfstandig zonder moeite	zelfstandig met enige moeite	zelfstandig met veel moeite	niet zelfstandig mogelijk
1. Aankleden en opmaken:				
Kon u:				
- zichzelf aankleden, incl. knoopjes en veters vastmaken?	A	B	C	D
- uw haar wassen?	A	B	C	D
2. Opstaan:				
Kon u:				
- opstaan uit een rechte stoel zonder leuning?	A	B	C	D
- zelf in en uit bed komen?	A	B	C	D
3. Eten:				
Kon u:				
- uw vlees snijden?	A	B	C	D
- een vol glas of kopje aan uw mond brengen?	A	B	C	D
- een nieuw <u>pak</u> melk of frisdrank openen?	A	B	C	D
4. Lopen:				
Kon u:				
- een kwartiertje buiten op vlak terrein lopen?	A	B	C	D
- 5 treden op lopen?	A	B	C	D

Wilt u aankruisen welke hulpmiddelen of aanpassingen u hebt gebruikt bij een of meer van de hierboven genoemde bezigheden?

☐ stok	☐ krukken
☐ looprek	☐ hulpmiddelen voor het aankleden (kousen aantrekker, lang schoenlepel, knopenhaakje, kleedstokje e.d.)
☐ aangepast bestek	☐ overige (gaarne omschrijven):.....
☐ rolstoel	
☐ aangepaste stoel	
☐ aangepast bed	☐ geen hulpmiddelen en aanpassingen

Wilt u aankruisen of u bij een of meer van de hierboven genoemde activiteiten doorgaans door iemand wordt geholpen?

☐ aankleden en opmaken	☐ eten
☐ opstaan	☐ lopen

LET OP! DE VOLGENDE UITSPRAKEN HEBBEN STEEDS BETREKKING OP DE AFGELOPEN WEEK

	zelfstandig zonder moeite	zelfstandig met enige moeite	zelfstandig met veel moeite	niet zelfstandig mogelijk
5. Wassen en toilet:				
Kon u:				
- uw hele lichaam wassen, en afdrogen?	A	B	C	D
- van/op het toilet komen?	A	B	C	D
6. Reiken en pakken:				
Kon u:				
- iets van ongeveer 2,5 kg (bijv. een zware pan) van net boven uw hoofd pakken?	A	B	C	D
- een gevallen kledingstuk van de grond rapen?	A	B	C	D
7. Vastpakken:				
Kon u:				
- de voordeur openen?	A	B	C	D
- de deksel van een <u>al eerder</u> <u>geopend</u> potje afdraaien?	A	B	C	D
- kranen open en dicht draaien (geen zwenkkranen)?	A	B	C	D
- een pen of potlood hanteren?	A	B	C	D

	zelfstandig zonder moeite	zelfstandig met enige moeite	zelfstandig met veel moeite	niet zelfstandig mogelijk
--	---------------------------------	------------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------

8. Activiteiten:

Kon u:

- dagelijkse boodschappen doen?	A	B	C	D
- in en uit de auto stappen?	A	B	C	D
- werkzaamheden doen als
stofzuigen of afwassen of
wat in de tuin werken?	A	B	C	D

Wilt u aankruisen welke hulpmiddelen of aanpassingen u hebt gebruikt bij een of meer van de hierboven genoemde bezigheden?

☐ verhoogd toilet	☐ lange grepen (om iets op te rapen)
☐ douchestoel of douchezitje	☐ overige (gaarne omschrijven):
☐ opener voor potten	
☐ handgrepen in de badkamer	
☐ aangepaste kranen	☐ hulpmiddelen en aanpassingen

Wilt u aankruisen of u bij een of meer van de hierboven genoemde activiteiten doorgaans door iemand wordt geholpen?

☐ wassen en toiletbezoek	☐ vastpakken
☐ reiken en pakken	☐ boodschappen doen en huishoudelijk werk

9. Hoe tevreden bent u over het verloop van uw aandoening in de afgelopen week?

- meer tevreden dan voorheen
- ongeveer gelijk dan voorheen
- minder tevreden dan voorheen
- ik weet het niet